

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KOZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési árak:
 Helyben és postán külföldre
 Egy évre . . . . . 10 frt — kr.
 Fél évre . . . . . 5 — —
 Negyed évre . . . . . 2 — 50 —
Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény irásában, végeztetésében, a szerkesztőségnek bérmentve kellendők.

Előfizetési helyben
 FÜLÖPDI K. LAJOS és FÜ.
 CSÁZTY KÁROLY könyv-
 kereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvnyomdájában a postahivataloknál.

Hirdetési díj:
 Nagy hasábolat per sorát 5 kr.
 Nagyobb terjedelmű és többnapos hirdetések alkalmával a legolcsóbb árértékűnek kell tartani minden külön megbeszélés után 30 kr.

„Nyitász”-ban megjelenő külön-megjelenés per sorát 30 kr.

Hirdetések felvételéhez a kiadóhivatalban, KUTASI I. könyvnyomdájában, valamint ZICHY-NANDOR H. könyv. irodájában is.

Név nélküli vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vételnek figyelembe.
 Kéziratok vissza nem adtnak.

A törpék többsége.

(S-t.) Az országgyűlés utolsó napjainban az ellenzék még egyszer megragadta az alkalmat arra, hogy a támadás hatalmas lövegeit intézze a kormány politikája ellen, mely nem egyéb, mint a Bécsért és uralomért minden nemzeti érdeket feláldozó kábult körforgás.

Még ez utolsó napokban is, midőn már az érdeklődés kihaló fényben, az ellenzék kitarátja a harcot az ostromlott ellenében. A nagy nyers masszával rendelkező kormány türelmetlenül látja, hogy egy percig sem működhet szabadon s a párt keze és feje Tisza Kálmán, gyöngyöző homlokával kénytelen végig hallgatni oly hatalmas támadásokat, a minők ellenében törpéségeket tudatában csakis a zersok háta mögé bujhatik.

Kilenc év alatt sohasem volt a szabadelvű párt és Tisza Kálmán az országgyűlésen oly törpe, mint most. Multjának eseményeire nem mutatható rá, mint vívmányra, a jelen rendszertelen kapkodása menthetetlen s az örökös teheresporítás a viszonyok legkisebb javulása nélkül még a legvadabb mamelukot is hallgatásra kényszeríté, — a jövőnek csabos képeit megint nem emlegethette a párt, sem annak feje, hiszen kilenc év óta egyre messzebb távoztak tőlünk. Nagy alkotások, nagy eszmék és nagy emberek nélkül, a tulajdonán közönséges elemből összealkotott országgyűlési többség olyan sivár képet nyújt már, mint szüret után a tábla szőlő. Az ő, Tisza Kálmán örökös csak benne, — reményt nem táplál iránta senki.

Események emléke fűződik hozzánk, de az mind szomorú. Erkölcsei fölény, erkölcsi diadal sehol. Nem is várható egyik sem oly párttól, melynek vágyai netovábbja a legfontosabb nemzeti ügyek tárgyalásakor 20—30 vagy 40 többség kiszorítása, az önállóságra törekvés legcsekélyebb lépését elnyomó leszavazás képezte.

Ily kicsinyes küzdelem részesei csak numerusban képeznek erőt. Bizony az alkotások s a nemzet ügye szolgálatának tekintetében nyomtalanul és súlytalanul enyészik el a többség, ép úgy, mint a nemzetnek milliói, melyek idegen oltárra helyeztetek ezerszáz utakon.

A tények hatalma által ekként megbénított többség ismét oda fog azt állani a nép itélőszékére. A fő-fő mutik: az udvari miniszter, az udvari poeta ki fognak állani az ország színe elé. Vajjon találunk-e lelkesedése? A kibontott zászlók, a fizetett zene és fátylafény körül tolongók részéről tapasztalják-e legalább a remény keltette örömjárt?

Nem hisszük. A szokásos ígéretek s a viszonyok nem létező javulásának emlegetése, a nagymérvű fásultság ellenében nem igen lesznek győztes eszközök. Amint vesztett az országos szabadelvű párt az erkölcsi súlyból kilenc év folyamán: ép úgy vesztett lent a bizalomból. A nagy hűbóval, nagy ígéretekkel s mindenek dacára nagy titokzatossággal kezdett honmentő munka részleteiben és egészében tisztán látható már. S nincs benne semmi lelkesítő, semmi buzdító, semmi reményt gerjesztő.

Olyan hideg már a külsőségek színezete is. A szemlélő észreveheti, a párt maga érezheti. És ha gondolkozik az idők tünete fölött, mindjárt rájöhethet, hogy egy ember nem program; egy embernek cselekedetei nem vezéreszmék.

Az eltörpült többséggel szemben az országgyűlés ellenzékének hatalmas szereplése, a tények egész sorozatának megdöntetlen igazsága más oldalról, ép úgy készíti elő a talajt egészségesebb irányzat számára a jövőben. S a mint győzve is leverten távozik a többség az ország házából, ép oly fölemelő tudat pártunk a működésének jutalma, mert részén volt az igazság,

részén van az erkölcsi erő s a megcsalott nemzet bizalma.

Ez országgyűlés nagy tanúságai előtt szemet nem hunyhat senki. S a legfőbb tanúság mindenestire az, hogy a honmentés munkája nem a kapkodó és teheresporításra működő kormány kezébe való. S a mint a nemzet azt mondaná: „adj számot sáfár”, a sáfár nem tudna mutatni egyebet kilenc év uralomnál, eljátszott érdekek, eljátszott milliók, eljátszott jólét temetőjénél.

Ez a működés tette a nagy többséget törpévé s ennek nyomán kell, hogy új iránynak alkotó ereje mentse meg, a mi még megmenthető.

Országgyűlés. A képviselőház május 6. ülésének első tárgya Göndöcsnek a selyemlegombolyításra vonatkozó indítványa volt, melyet ő indokolt, de melynek tárgyalását, Pauler miniszter ellenző felszólalása után mellőzte a ház. Az utóbb elfogadott javaslatok harmadszori megszavazása után a zarszadasi bizottság jelentése tárgyalatott az 1882. évi zárszámadosok iránt. A jelentést Lukács László előadta indokolta és ismertette, a többség pedig az előadót, midőn a kathedrálról leszállt, erősen megeléjenezte.

A zárszámadosi bizottság határozati javaslatát elfogadotván, a kormányzat megadott a felmentés. — Itt Krisztinkovics Ede szólalt fel és terjesztette be egy indítványt, melyre nézve Lukács László előadó azt bizonyította, hogy ellenzék a törvényvel, gyakorlatilag s a dolog természetével is; minek folytán a többség Krisztinkovics indítványát mellőzte. Végre a következők napirendje löi megállapítva. Ma a ház nem tartott ülést, miután akkor Mária Anna császárné és királynéért, kiről a ház elnöke meleg szavakban emlékezett meg, requiem tartatik.

A főrendiház a pénteki ülésében az ipartörvényjavaslatot tárgyalta és egész a 122. §-ig haladt. A budapesti ipartársulatok kérvénye, melyet az 122-ik §-törvény ellen adtak gr. Széchenyi miniszter egyenesen a harmas bizottsághoz akarta utasítani; ellenben gróf Zichy Nándor azt kérte, hogy e kérvény a 122. §-sal együtt tárgyalassék, s egy küldessék a harmas bizottsághoz. Többszöri szavaltás után a többség a gróf Zichy Nándor álláspontját fogadta el.

A későbbi mérkőzés a 7-dik szakaszról indult meg, mely az iparosnak, ha az már egyik általa üzött iparágban kimutatta a képtelést megengedi, hogy ezzel a kezesséssel bármily más iparra átmenhessen. A vitát gróf Zichy Henrik kezdte rövid, de tartalmas beszéddel, s módosítást nyújtott be, hogy az átmenetek csak a rokon iparágaknál engedessenek meg; ellenkező iparágnál pedig csak akként történhessenek, ha arra a második iparhatóság, vagy mint utolsó menedék a kereskedelmi miniszter, engedélyt ad.

Zichy Nándor gróf a módosítvány védelmére kelt s hangsúlyozta, hogy ha szűkséges a képesítés, akkor annak gyakorlati kifejezést kell adni. E nélkül az egész kvalifikáció csak képzeleti és az iparosokra nézve semmi kezességel nem bír.

Gróf Széchenyi Pál kereskedelmi miniszter az iparosok megélhetésének álláspontjára állt, de ezt aztán nem az önálló iparpolitika, nem is az osztrák nagyipar elleni védekezés érveivel támogatta, hanem csak azzal, hogy engedessék meg a már képesített iparosnak, hogy nem képesítetve s messzen át más iparra. Mert hisz megtörténik, hogy a kéziparost a gyáripár kipusztítja; már most az mit tegyen, ha olyan iparra nem mehet át, melyet ott, a hol lakik, a gyáripár nem fenyeget? Hiszen ha ezt meggátoljuk neki, akkor proletár lesz belőle! Így beszéltek Széchenyi kivül Rudnyánszky előadó és Tisza miniszterelnök is.

B. Liptay Béla az átterést ellenőrzéshez köti s nem tűri, hogy megtörténjen a kvalifikációnak kimondása után az, a mit Haynald bibornok igen helyesen, törvényhozási logikátlanágnak keresztelt el. Ellenben nem engedi meg, hogy az iparos, a ki más iparra megy át minden kvalifikáció nélkül, ezt az átmenetet csalásra vagy szédülésre alapíthassa; s éppen ez az, a mire nézve a kormány álláspontja semmiféle biztosítékot nem ad.

Az ellenzéki módosítás 3 szavazattal elesett. A főrendiház ezután a 122-ik §-ig haladt első s e közben csak a 42-ik §-nál volt szavaltás.

Széchenyi miniszter a harmas bizottság tárgyalásakor hozzájárult egy szakasz kihagyásához, — és most kijelenté, hogy akkor szórakozott volt, s nem tudta, miről szól. De most már tudja s azért kéri az illető szakasz meghagyását.

A miniszter ezen komikus helyzetét nem hagyta kihasználatlanul gr. Zichy Nándor s e miatt közte s a „szórakozott” miniszter közt éles szóváltásra került a sor.

Elérkezvén a 122. §, az az iparosok kérvényével és a gróf Zichy Nándor módosítványával együtt a harmas bizottsághoz küldetett.

Ezzel az ülés felgyakor véget ért.

Tisza Kálmán miniszterelnök, ki hétfőn hosszabb ideig konferált Kálnoky gróf külügyminiszterrel és Kállay közös pénzügyminiszterrel, délután a gyorsvonattal visszautazott Budapestre.

Külföldi hírek. Umberto olasz király táviratilag utasította Robilant gr. bécsi olasz nagy követet, hogy az osztrák-magyar uralkodó család előtt fejezze ki részvétét és tudassa, hogy Mária Anna császárné és királyné temetésénél az olasz királypár képviseltetni fogja magát. — A pápa is az osztrák-magyar uralkodó családnak táviratilag fejezte ki részvétét — A franciaia követ megszakitotta a diplomáciai érintkezést a marokkói kormánnyal; a vizsályt az a körülmény idézte elő, hogy Marokko szultánja megtagadta a francia követ azon kivánságát, hogy Wa Nun tartomány kormányzója tétessék le hivataláról.

A király Fiumében. Egy felhivatalos távirat jelenti Fiuméből: Hadi tengerészeti körökben bizonyosnak mondják, hogy a király őfelsége a nyár folyamán Fiumében fog a hadi hajóraj felett szemlést tartani.

Pártélet.

A szabadszabadság kerületben a kormánypart Ivánka Imrét, a II. kerületben dr. Horváth Mórt kiáltotta ki képviselőjelöltnek. — A németújvári függetlenségi párt dr. Graf József székesfehérvári ügyvédet kiáltotta ki jelöltnek. A jelölt Pázmány képviselővel itt időzvé, küldöttségileg értesítette a kijelöléséről s megtartá programbeszédét. A kerületet most Rohrer Viktor, kormányparti képviseli.

Nagy-Kőrösön vasárnap, e hó 4-én tartotta beszámoló beszédét Eötvös Károly képviselő. Az egész város közönsége már előzőleg plakátokkal hívatott meg a város ház tere, délután az isteni tisztelő utáni időre. A beszámoló után Eötvös képviselőjelöltnek újra kikiáltatott. Eötvös kifejté indokait, melyek szerint a jelöltséget ezutal el nem vállalhatja. Helyette aztán Szentpétery Gyula, a pártnak eddigi elnöke jelöltetett ki szótöbbséggel.

Kossuth Lajos levele.

Kovács János, az unitáriusok kolozsvári főgyűlésének igazgató-tanára, az unitárius egyház részéről kiküldetvén Amerikába, a saratogiai nagy unitárius konferenciára, vándorlása közben Medfordban megismerkedett öv. Stearns Máriaival, kivel a Kossuth ereklék egész kis muzeumában megkapta Kossuth Lajos édesanyjának daguerreotyp arcképet is. Öv. Stearns Mária a magyar menekültek iránt a legnagyobb érdeklődéssel volt, hazát otthonul ajánlotta fel, s adta is az neki; ma is áhítatos lelkesedéssel emlékezik vissza Kossuth Lajosra és társaira. Ezen kis arcképet a haladó Kossuth Emiliától, Zsuljavszykynétől ereklélt kapta öv. Stearns Mária, ki most Kovács János tanárnak adta át, hogy ezen ereklétyt hozza vissza eredeti hazájába s a magyar kegyelet örökösjei a felett. Kovács János a ki Amerikából is küldött utjáról s tapasztalatairól értesítést és egy pár levelet Kossuth Lajoshoz, haza érkezvén, ez arcképet felajánlotta egy levelében Kossuth Lajos nagy hazánkfának, ki nek ahhoz első és szent jogai vannak. Ezen levelre Kossuth szép levelben válaszolt, melyet az „Ellenzék” egész terjedelmében közöl. — A leveléből közöljük a következő részeket:

„Tisztelt igazgató tanár ur! Hálás érzellemmel fogadom Mart. 2-án kelt becses levelével tett ajánlatát: hogy édes anyámnak Stearns asszonyságtól, Medfordban, Massachusettsben kapott arcképet nekem átengedni méltóztatik. Elfogadom, megilletődött szívvel fogadom el a kedves családi emléket, nekem az erekléye lesz, melyet a fiai szeretet kegyelével fogok elviesztett kedveseim többi arcképeivel csatolni; melyek előtt, mint házi oltár előtt, áhítattal borulok le minden éjjel, mielőtt nyugalomra hajtánám öreg fejemet.

Ha talán levelezésben áll tisztelt tanár ur Stearns asszonysággal, kit nekem nincs ugyan

szerencsém személyesen ismerni, de kiről Luiza (Rutkayné) hugomtól tudom, hogy Emilia, (Zsuljavszykyné) hugommal igen beusó barátságban állott, s iránta mind haláláig mindenkor nagy jóakarattal tanúsított: kérem, méltóztatassék neki köszönetemet jelenteni a kegyeletért, melylyel anyám arcképet megőrizte s a szívességért, melylyel boldogult nővéremet hontalanságában gyámolította.

Jól esett olvasnom, hogy tisztelt Tanár ur is úgy tapasztalta, miként az Egyesült-Államokban s különösen Massachusettsben (melyet én mint-államnak szoktam nevezni) még mindig jó indulattal emlékeznek reám. Megszokták az amerikaiak bennem személyesítve gondolni a magyar nevet, melyet a hagyomány náluk „házas szóvá” (householdword) avatott s a hagyomány nem könnyen hal ki.

Elszigetelten tengek a világtól hosszú évek óta, nem iparkodtam e megemlékezést ébren tartani, vagy felfrissíteni, de azért folyton számos levelet kapok Amerikából, melyek Tanár ur tapasztalataival összevágunk (csak annyi sok „autograf”-ot ne kérnének!) s ha az amerikai ember ide vetődik, nem igen mulasztja el bekopogtatni remetelakom ajtaján; jogot tartanak hozzám, mert úgy mondanak — közéjük tartozom, az övéik egyike vagyok.

Emilit t. Tanár ur, hogy megszerezte az Egyesült Államokban tartott beszédeimet. Kiseb bajos lehetett mind megszerezni, mert a négy, vagy ötszáz beszédnek, melyet az ott töltött hat hónap alatt tartani kényserülve voltam, legalább is két harmada rögtönzött válasz volt; s a többi egyharmadnak nem hiszem, hogy egy ötöd része megérdemelne a megszerzés fáradságát. Nekem egy „reporter”-nek, a ki egész utamban kísért — hagyatekból — néhány év előtt megküldék Amerikából annak kézirat-gyűjteményét, tán meg van valamely láda fenekén a padláson, ha ugyan az egerek meg nem ették; ha meg ették nem baj, váljék egészségükre a sovány eledel. Különben a kevesebb haszontalan beszédnek kevésbé hasznaltalan részei megvannak F. W. Newmann londoni tanár könyvében (Select Speeches of Kossuth), a massachusettsi fogadtatás és beszédváltások egész története pedig ott van Bostonban, Jewetnél, a fogadó bizottság felügyelete alatt megjelent kötetben, melynek czíme „Kossuth in New-England.” Ha ez birtokában van tanár urnak s ha — a mint írja — csakugyan szándékban van e dolgokra történet-tanári előadásában reflektálni, bátorodom különösen figyelembe ajánlani a massachusettsi senatus bizottságának (Special Joint Committee) jelentését az „interventio” kérdése felől s a senatusnak arra hozott határozatait. Ez hasonlíthatlanul többet ér minden „dictio”-nál.

Megvallom, hogy az Egyesült Államokban időzésem alatt minden szives fogadtatás dacára sem bírtam soha menekedni egy kínos gondolatától, mely csaknem a nyitl zúgolódásig üdözött. Értem azt a különböző mértéket, melylyel a sors, a végzet, vagy akárminek nevezük, nekik és nekünk magyaroknak mért. Mindig szemem előtt czikázott Washington azon levele, melylyel a Valley Forgei téli táborból értesítette a kormányt, hogy ő a harcot nem folytathatja, mert a mint kitavaszodik, az elcsigázott sereg szét fog bomlani a szélrózsa minden irányában, mint a polyva. És im e reménytelen helyzetben meghozta nekik a sors áldása a hatalmas francia intervenció segítségét. Mi más mértékkel mért a sors mi nekünk!

Van szerencsém megnyugtathatni Tanár urat, hogy vettem annak idején azon előbbi levelét is, melyet 1882. október 28-án Cambridgeből hoztam intézett. Válaszom azon tudósításon, mult hogy Cambridgeből körutra megyen s hogy s „Lowell Institute”-ban különösen a keleti kérdésről szerettek volna hallani. Pusztá kiváncsiság kielégítése végett sem idém, sem bajlalom nem volt, ily bonyodalmas ügy felett fejtegetésekre bocsátkozni.

Örvendetes tudomásra szolgált azon leveléből érteni, hogy az amerikaiak a kolozsvári unitárius főiskolában két tanári állomást akarnak alapítani s hogy az egyike akkor 12 ezer frtot gyűjtött. Öromére világos megérhetni, hogy reménye mind a két állomás alapítására nézve teljesebbé ment.

Tökeletesen igazat adok tanár ur azon megjegyzésének, hogy „az unitáriusok Amerikában a legmiveltebb emberek” s hozzá tehetem, hogy erkölcsiségben is kitűnők; hanem van egy tünemény, mely engem meglep s melynek okáról magamnak számot adni nem tudok.

En, a mint tudja tisztelt tanár ur, nem tartozom az unitáriusok felekezetehez. Evangélikus szüktől születtem, evangélikus vallásban neveltettem s lelkeben jól érzem magamat Luthernek azon tana mellett, mely a lelkiismeretet emancipálta, midőn a keresztény vallás kutfenek a szentírást, az edénynek pedig, melylyel azon kutfőből meríteni kell, nem

AL-főle
BEREK
 Budapestem
 Kobanvan
 remeelés!
 Hamburgban
 ZO PÁL
 VII. Üllői-ut 18.
 Compound
 Compound
 Compound

a hármán néven nevezett tekintély diktátorságát, hanem az ésszel, az egyéni szabad ítéletet jelölték ki, melynek nincs megtiltva semmi Syllabusok által, hogy azon másik, azon nem írott könyv revalidációját is mértsen, melynek neve: természet s melynek egy a porszemben, mint a virágok myriadijában nyitlakozó örök törvényei, örök törvényhozóra vallanak.

Aztán, ha a végtelen jövőbe, a végtelen múlt tanúságainak ívegen tekintünk, mely azt mutatja, hogy a természet örök Istenének, a mindenséget fentartó örök törvényein kívül nincs semmi állandó a nap alatt, nem tagadhatom, hogy igaz lehetett Byronnak, midőn azt írta, hogy: „a vallások váltakoznak és más idővel más hitformák keletkeznek.”

De hát nem habozom bevallani, hogy a mig Byron ezen jóslata beteljesednek, az unitárius hitvallásnak volnék hajlandó legterjedtebb s legtovább tartó jövődőt ígérni és pedig azért, mert a fősúlyt nem transcendentális spekulációkra, melyeknek eredete az incus Vedákra vezethető vissza (Trimurti) nem mysticus dogmákra, melyeknek egynemelyikéről írva van: „credo, quia absurdum”, hanem Krisztus erkölcsstanára, az emberszeretetre tekintik, mely a társas lénynép alkotott emberiség tökéletesedésének törvénye, melynek ura nélkül soha sem lesz megadva az emberiségnek és a nagy áldás, melyet Krisztus a szavakkal kívánt követőinek: „béke legyen veletek!”

Hát mert ekként gondolkodom, nagyon meglepett engem az, hogy az Egyesült-Államokban az unitárius vallás az utóbbi időben, a mennyire tudom, tért nemcsak nem nyert, de sőt veszített. Még több vezérpapjuk is (többek közt a nagybíró Osgood) az episcopalis egyházba tért át. — Nagyon sajtáságos tünemény ez, különösen Amerikában, hol az unitáriusok előtt William Ellery Channing neves, tisztifényű faklyája lobog. Nem bírom a dolgot magamnak megmagyarázni; annyira nem, hogy csaknem hajlandóvá teszem azt kérdeni, vajon ez is nem-e azon számos társadalmi körjelékekkel van kapcsolatban, melyek körülünk mindenütt s minden, de minden irányban oly sürűen tüdőznek fel, mintha most is, mint már nem egyszer a multakban, meg akarának mutatni, hogy az emberiség haladása nem egyenes vonalban, hanem csavaros görbékben mozog, a mi lehajlásokat (visszaesés) feltételez.

De sokkal inkább kívül állók az életben, mintsem hogy itélhetnek.

Megújított legőszintűbb meleg köszönetemet vessem ajánlatára, s van szerencsém öntegjebb kívánataim kíséretében nagyrabecsúlással üdvözölni.

Kossuth Lajos.

Országos kiállítás.

(A Debreczen-kerületi kiállítási biz. működése) A debreczen-kerületi kiállítási bizottság működésének eddigi eredményeként folyó hó 20-án összesen 406, kettős példányban kiállított bejelentő ívet küldött fel a kiállítási országos bizottsághoz.

Ez eredményt a kerületi bizottságnak csak kiváló erélye és utánérése mellett — lehetett elérni; több mint 2000 bejelentő ívet küldetett szét a kerületben; továbbá számos körlevél és buzdító felhívás, s e mellett magában Debreczen városában és Hajdumegyében személyesen is megkerestettek a tekintélyesebb iparosok és gazdák a kiállításban való részvételre.

A kiállítók száma és a bejelentett tár-

gyak után itelve, maga a város, valamint a kerület meglehetősen lesz képviselve az országos kiállításon, noha az egyes helyi bizottságoknak nagyobb sikert lehetett volna elérni. Mert a mily buzgalommal és odaadással ezen helyi bizottságok közül egynehányan működtek, mások ép oly közönyösen, mondhathatni semmibe sem vették a kiállítás ügyét s eddigelé inkább csak mint czimzetes bizottságok szerepeltek. Ehhez járult még, hogy főleg az iparos-osztály alsóbb rétegeinél nagy mérvű közömbösséggel kellett találkozni, mely leginkább az általános szegénységnek és annak róható fel, hogy iparosaink az eddigi kiállításoknak közvetlen hasznát nem tapasztalták s azt ezen kiállításról sem remélik.

A kerületi bizottság főtevékenysége volt a kerületi ipari és mezőgazdasági termelőképeségének lehető általános és arányos feltüntetése; s ha e törekvést eddig nem koronázták is még a remélt teljes siker, de meg van adva mégis az alap és annak lehetősége, hogy a bejelentések végleges beárztatásig tapintat és körültekintéssel a hezagok pótolhatók, s a hiányok kiegészíthetők lesznek.

Ily körülmények között az eddig elért eredmény tagadhatatlanul kedvezőnek mondható, s tekintve azt, hogy az időleges kiállításokra, melyek bejelentési határideje még nincs megállapítva, Debreczenből és vidékéről legalább még 100—150 kiállító remélheti: azt hiszik, hogy a debreczeni kerületi bizottság, a fővárosiá kivül, egy lesz azok közt, melyek a központba a bejelentések legnagyobb kontingensét szállították. S hogy a bizottság eddig ily eredményt is elérni képes volt, az, mint fentebb is jeleztük, csak erélyes utánéréseinek köszönhető s e helyen nem lesz felesleges pár szóval megemlékezni a kiállítási iroda tevékenységéről a következő adatok felsorolása által: Az ad numerandum vezetett iktatókönyv tanúsága szerint a mult év decz. 20-ka óta beerkezett 146 drb különböző ügydarab, és pedig 23 leirat a kiállítási országos bizottságtól, 48 átirat helyi bizottságoktól, 14 átirat hatóságok, egyetlek és testületektől, 16 beadvány, illetve megkeresés bizottsági tagoktól s 45 különböző ügydarab, melyek mind elnézést nyertek. A postakönyv szerint pedig a fent jelzett idő óta szétküldött ügyiratok, levelek és csomagok száma tett 995 darabot s ezek szerint a bizottság megalakulása óta beerkezett összesen 271 különböző ügydarab s a szétküldött levelek és csomagok összes száma a mai napig 3341 darab.

A beérkezett 406 bejelentésnél a helyi bizottságok hozzájárulási aránya a következő: a debreczeni helyi bizottság 237; a szatmári 52; n-szölösi 27; zilahi 21; beregszászi 20; sz.-somlyói 14; nyiregyházi 12; m-szigeti 11; n-bányai 7; n-károlyi 5; összesen 406.

Csoportonként a bejelentések következőleg oszlanak meg: I. csoport: 93; II. cs: 7; III. cs: 5; IV. cs: 13; VII. cs: 10; VIII. cs: 11; IX. cs: 33; X. cs: 6; XI. cs: 23; XII. cs: 9; XIII. cs: 14; XIV. cs: 4; XV. cs: 11; XVI. cs: 69; XVII. cs: 18; XVIII. cs: 7; XIX. cs: 8; XXI. cs: 1; XXIII. cs: 16; XXIV. cs: 13; XXIX. cs: 23; munkáskiállítás: 8; szakbizottságokhoz tartozó külön felterjesztettek: 4. Összesen: 406.

Megjegyzés a kerületi megoszlása ezen bejelentéseknek következő: mig Debr. városra esik 193; Hajdumegyére 30; Szabolcsmegyére 19; Szatmárra 64; Szilágymegyére 40; Beregmegyére 20; Ugocsmegyére 27; Máramarosmegyére 11; Összesen 406.

Gyűjtéményes kiállítás van ezek között 17, és pedig Debreczenből: m. kir.

gazdasági tanintézet, terménycsarnok, kertészeti egyet, hortobágyi sajtószövetkezet, kereskedelmi és iparkamara, juhtartó gazdaság. Vidékről: H.-Nánás városa; n-bányai jótékony négyzet (a XVI. és XIX. csoportban); n-bányai kádár-ipartársulat; n-bányai fazekas ipartársulat; zilahi fazekas ipartársulat; sz.-somlyói gazdasági egyesület (az I. és IX. csoportban); h-böszörményi közbirtokosság (az I. és II. csoportban); végül Hajdumegyé községek. Összesen tehát 17 gyűjtéményes kiállítás, melyeknél ha figyelembe vesszük, hogy azok mindégnyikében egyre-másra legalább 10 egyén veszen részt, ez esetben a ker. bizottságnál eddig jelentkezett kiállítók száma 569-re tehető, mely szám — összehasonlítva a többi kerületi bizottságoknál eddig kimutatott bejelentésekkel — mindenesetre tekintélyesnek mondható.

Ámbar a kerület különböző vidékei ipari és mezőgazdasági fejlettségükhöz képest a részvételnek fentebb mérve szerint — dacára az eddig elért számottevő eredménynek — nincsenek kellőképén és megfelelő módon képviselve, mindazonáltal ebből még korai volna azon következtetést levonni, hogy e kerület gazdasága, ipara, s egyáltalában kulturális állapota és jelen helyzete nem leend az 1885. évi kiállításán méltóan és a viszonyoknak megfelelően bemutatva, mert hiszen a kiállítás megnyitásától még egy teljes év választ el, s kellő tapintat és utárlás mellett még biztosítani lehet azon egyes termelők és termelési ágak kiegészítő részvételét, mely szükséges a kerület iparának és gazdasági állapotának rendszeres feltüntetése.

(„Kiáll. lapok.”)

A ref. egyház gyásza.

Fördös Lajos, a kecskeméti helyi hitvégyház lelkesze és a kecskeméti egyházmegye esperese, vasárnap meghalt. Benne a reform. egyház egyik kiváló férfját veszti el. Fördös Lajos 1817. június 7-én született Gyöngyön, Tolnamegyében, hol atyja, Fördös Dávid, tanár volt. Fördös Lajos tanulmányait Gyöngyön és Pápan végzte. A pápai főtanodán a bölcsészeti, jogi és a hittani tanfolyamokat hallgatta és 1838-ban tette le a lelkeszi vizsgát. 1839-ben nevelő volt Nagy-Körösrön, majd Kecskemétre hívták segédlelkésznek és ebbeli minőségben két évet töltött. 1841-ben Ki-Ujszállásra választották meg lelkésznek, hol az iskola fenntartása körül szerzett nagy érdemeket, s a Thunfele Entwurffal szemben tanúsított bátor fellépésének lehet köszönni a kis-újszállási egyházközség jegyzőkönyvileg örökített meg. 1856-ban Kecskemétre választották meg lelkesznek, s az óta ott is maradt. Az egyházi irodalom terén nagy tevékenységet fejtett ki. Több imakönyvet adott ki, több egyházi lapot szerkesztett s kiadta egyházi beszédeit és papi dolgozatait, melyeket ma is igen nagy művelnek tartanak. Egyházi munkái egész kis könyvtartól töltöttek meg. Fördös Lajost a kecskeméti egyház szerette, tisztelték, becsülték. Az egyházmegye előbb főjegyzővé, utóbb esperesévé választotta meg, a kerületnek pedig tanácsbírája volt. Tavaly ünnepelet szerény házkörében, egész csendben papi működésének 45. évfordulóját. 1843-ban nől vette Vörös Borbált. Hogy köztisztelőben álló férfi volt, az is bizonyítja, hogy Török püspök halála után parthívei megkínálták a dunamelléki püspökséggel, s felakarták léptetni jelőltül Szász Károlylyal, Filó Lajossal és Baksayval szemben. Ő azonban gyengélkedő állapotára való tekintettel, arra kérte barátait, hogy álljanak el szándékuktól. De azért nem akadályozhatta

meg, hogy az első választás alkalmával néhány egyházközség rá ne szavazzon. Derek kedves öreg ur és köztisztelőben álló ügybuzgó férfi volt. Nyugodjék bekevel.

Helyi hírek.

* Debreczen rejtelmel. Senki sem gondolná, hogy ez a puritán csöndes város minő rejtelmel dolognak színhelye egy csöndes éjszakákon, minő a tegnapi is volt. Nemis említtve, hogy titkos lebujszóban nagyreményű apró uracok fújják a cigarett-füstöt a „bajos” kaszirnő szemébe, s másnap főbe durrantják magukat „szerelemi csalódás” vagy elkertyázott pénz miatt, — történnek nálunk más események is, a világ bámulatára. — Utczáink ép úgy hemzsegek a gyanus alakoktól, mint a mely úreszek rendőroktól. Ily nagy terjedelmű városban, mint Debreczen, melynek csak 3 utczája (a vasúttól az erdőig) négy ezer méter hosszú, nevétségesen csekély számu őrjárat teljesíti a szolgálatot éjjelenként. Néha csaknem teljes lehetlenség kívánni a rendőrségtől, hogy az eseményekkel lépést tarthasson. Erejének csekély voltát tudva-e, vagy más szempontból cselekedte, elég az hozzá, hogy tegnap éjjel Papp Lázló a bormerő társulat sokat emlegetett igazgatójára bizott egy őrjáratot, a ki újabb időkben ugy szerepel nálunk, mint helyettes főkapitány. Ez az ember Kaderász biztosnak s egy bormerő-társulati eljárónak kíséretében sorra járta a kávéházakat s egy czepléd-utczai kávéházából két leányt be is kísértetett. Ez igen üdvös dolog volna különben, csak, azt nem értjük, mi jogon avatkozik ez ember oly vakmerően az ügyekbe, hogy hol a bormerők vizsgáló-bírója, hol pedig őrjárat-vezető?

* Gyermekek világa. Egy idő óta rendszeren találkozok az olvasó hirrovatunkban szomorú eseményt tárgyaló újdonsággal. A levegőben van, aqg ifju, gyermek vágyik utána, hogy szomorú tett hőisévé lehessen. Négy-öt fiatal ember oltotta ki pár hónap óta önkézeleleletét. Ezek példáját akarta követni tegnap egy tíz és négy (!) éves gyermek, helyi helybeli tekintélyes család külömben jölelt, értelmes gyermeke — ugy halljuk pénzzavar miatt. A köztisztelőben álló család banatát nem sokasbitjuk a név megnevezésével, ennek elhallgatására fel is kértünk. Azonban lehetetlen elhallgatni az ily esetekben folytatott nyilatkozó tanulságokra: mert valóban megdöbbsentő jele az időnek, hogy a gyermekek mintegy menekülnek e szomorú és slyhiedt társadalomból! A szóban forgó esetben szerencsére nem történt komolyabb baj, mert a szándékát előre elbeszélő gyermeknek azonnal utána nézett a rendőrség, s még mielőtt a a gyufaoldat mérge hatott volna, ellenszer segélyével vissza lett adva az életnek.

* A drága ollók. Sohasem gondolta volna Gö r ö g Báliut uram, hogy rongyos ollók olyan nagy veszedelmebe sodorják. De hát ő volt az oka. Ez a jóvérű atyafi bement nemrég Tökés Zsigmond szoboszlói kereskedőhöz, s onnan 6 darab metsző ollót elcsent. E miatt a helybeli törvényszék elé került mai napon,

mely őt — dacára nyereség volt, mint a borpés miatt k é t é v i G ö r ö g Báliut nagy meglekítletet s apellálta.

* Czégyfeszők idény. tők állják és dicserik demesre o k o s gondmáka ki kell írni a azt, hogy „polgári borminden harmadik negyegy festő pingálja a ne(!) szavakat, s ez a multel van egybekötve, tekszámtát.

* A gyár-utczai a panaszt, hogy a gyáruló nagy és mely árokkelörre nézve, mert n is beleaposták az áropár panaszt, fel is hívfigyelmét a bányára, de Melegetve halljuk, hogy évve: ajánlatot tettek költséget ök viselik, árkat a mérnöki hivata dacára sem történt képtelenséget a világ?

* Czégyes ember. venysek ma két tova darab időre a társada József, ki gazdájától 2 lopott. Ez kapott 6 havva Sándor, ki 6 szarvuhákat és lepedőket fe gy h á z r a ítéltette.

* Esküvők. Ma dé séget C z o b o r Károly ros L u x Róza kisass Ferecz helybeli polgár leányának. A fiatal pá deli vonattal utazott el e vonattal vitte haza K imrei ref. lelkesz is, ké d e r Zsuzsikát, kivél meg. Ugyancsak ma vé helybeli polgár és Szen kűvője is. A fiatal pá szerencse kívánatunkat. v ő volt ma d. e. a hely lomban, a hol Szabolcs pánja, Z o l t á n János Amália k. a.-al, városuk urkölygye. Az eskete Károly prépost ur ö n s e s ebb közönség volt jele juk a következőköt: B a apa, Zoltán Elek, Zolt a völegény testvérei, náth István, Vituár Ele aszony nővére, ki a m hitves-párt elkísérte é István, Bay Gábor, Bay Sándor a menyasszony lújják, hogy a násznépe a völegény szép négyes vőre.

* Tisztli vizsga. A zászlóaljot Budapestre ándöntések közül többen gát jó sikerrel s azonna

* Házvétel. A Fartositó-intézet tulajdonát József ur vette meg 150

* Új ügyvéd. Váro mét új tagot nyert. Dr. jeltölt, ki az irodalom t d i k, tegnapelőtt tette. A derek fiatal ügyvéd sokan kívánták szereuc

egy talált gyermek. De onló az áprilisi időhöz utában borul és derül

— A gyermek. Pistika is nyomban fel jöl mint me, nem érezt gyermek örömmel játszó tárgyakkal, melyeket elérhetlent — csak a dált; az idő fájdalom gyermek telete kötele gyott kosarát, felelte h csöben renettek mikor, kicsiny voltam tudod? Most már nincs rá szükség, mert már nagy vagyok.

Ugy-e hogy nagy vagyok? Hát a te papád, meg a mamád vesznek neked ilyen szép dolgokat?

A pék gyerek hirtelen elszorodott. Inent oly elégedetten mosolygó arcza a bánat borja látszott s szólanul rázta fejét.

— Talán nincs papád? kérdé részvét tel Elsa: — Anyám sincs! — De ki vesz akkor neked játékok? — Senki. — És a Jézuska, az sem szokott hozni? — Az sem.

Ha még tovább faggatja, bizony sirásra fakad szegény fiu. Egy gyermek — s még ifjabb nálánál — szándéktalanul bár, egész va lójában érezteti vele szerencsétlen sorát; amannak fénylő boldogsága csak sötétebben veti az árnyékat az ő nyomorult életére.

Talált gyermek volt. Soha nem ismerte szülőit, soha a szót, mit a csecsemő is nem érte oly édesen gagyog, a szót „anyám” ajkára nem vette. Egy durva dajka kezéből — ki haszontalan fizetésért jól sem bánhatott vele — a szarnok mesterhez került, ki csak gyöngre erejét kívánja kiaknázni, lehető kevés tápot nyujt neki és szigoruan fogja, mint kire a világon senkinek nincs gondja — hiszen csak

A »DEBRECZEN« TÁRCZAJA.

Ne sértsd meg . . .

Ne sértsd meg azt, a kit szeretsz, — Egy durva szó elég Hogy elborítsd, hogy gyászba ejtsd Szerelme szép eget . . . ! Borult ég újra földerül, Hint még szebb sugarat . . . Ez gyöngédebb ég; it: a folt Örökké megmarad! Egy szó . . . Igen . . . ! Egy szó elég Hogy hervadjon szegény . . . Mélyebb sebet vág, mint a tör, A nő nemes szívén . . . ! Átérzi lelked bánatát, Mosolyogva hal meg érted, De bus kétségben csügged el, Ha egy rossz szóval sérted!

Ne félj! Nem hal meg a madár, Ha szárnyait megtörték: A pillangó tovább röptül, Bár fenyőporát letörlied; Tovább el a szerelem is Mert mindennél nagyobb, — De többé nem száll ég felé, És többé nem ragyog . . . !

Ábrányi Emil.

A kis Elze kedvence.

— Rajz. Irta: Joff. — Pontban nyolcz óraker — mintha egy serkentő óra zakatolása keltené álmából — felült a kis Elza sötét szempilláit s az első szó mely el lébben ajkáról „mama.” Ugyanaz, mely első volt akkor is, midőn gagyogni tanult s melyet bizonyára hasonló gyöngédséggel fog kiejteni míg ő s az, kit e megszólítás illet, letben lesznek. Az ablak selyem függönyei

szétnylnak, a napsugarak áttörik fényüket a metszett üvegtáblán s világot árasztanak a pompás hálószobában. Göndör kis fejét lassan emeli a gyermek puha vánkósáról s öklöre fogott picziny kezével szeméit dörzsölve felül ágyában, hogy az oda érkező mama nyaka közé fonva karját, csókkal borítsa annak arczát.

— Ki lesz ma jó gyermek? — kérdi a holdog anya szivére zárva gyermekét. „En” felel a kicsike és türelmesen engedi magát mosatni, fésülni, miatlatt elbeszéli álmát, melyben — mint rendszeren — most is a nagy baba, a a másik szobában csicsérgő kánári madár, meg a mumus — a ki elviszi a rossz gyermeket — játszák a fészerepet.

— De csak a szófogadatlán gyermekét viszi el a mumus — mondja a mama — téged nem szivecském, te jó kis lány vagy akit szeret a mama, meg a papa is.

— Oh igen, de tudod mama, ki szeret engem nagyon? A Pistike, amelyik a kiflit hordja a kávéhoz.

— Ugy? — És te szereted-e őtet? — Szeretem bizony! Mama hoz nekem valmit; megígérte. — Hallod? — Csengetnek most csoszog a lépcsőn, főtörész. — Ó az! Ah éressz mama, éressz — és Elzácska kibontakozik anyja karjaiból s szalad az előszobába — ajtót nyitni kis barátjának. Nem csalódott. Valósággal a pékinas volt, egy szép szőke gyermek, halvány, szomorú arczzal, szegényes kopott ruhában, rongyos cipőkkel mezíteleen lábain.

Oly kicsiny még, hogy a nagy kosarat, telve süteménnyel nem képes az emeletre cipelni, lent hagyja a lépcső-házban s csak egy hosszú kenyeret fog hóna alá s néhány vajas kiflit valogat kötényébe s azzal megy fel a nagyságos asszonyhoz, hol a kis Elza tárt ajtó előtt várja. Örmsugárzó arczzal áll szemben a két gyermek; a leányka fehér ruhában, gondosan ápolat fekete hajával, tisztaságtól fénylő

kezekkel és arczzal; a fiu portól fedve, piszkosan, kuszált fürtökkel: A jölet szemben a nyomorral, a dédelgetett gyermek szemben az igavonó árval.

S a juk mosolyog egymásra. Nem régi ismerősök ugyan, de zsenge szivük, az első látás óta úgy vonzódik egymáshoz — persze nem ismerik még a társadalmi korlátokat, nem a világ előítéletét s ártatlanságukban, öntudatlan hirdetői ama szép tannak, mely az emberi egyenlőségről szól. Eleinte szólan szemlélték egymást, mig a gyermeki elfoglultság jege megtört és bátrabban közeledtek egymáshoz, naponta hosszabb és fontosabb közléseket téve egymásnak; de többnyire a lányka beszélt s a fiu hallgatta, vagy rövid szavakkal felelt.

Mindég, ha valóni kellett, örvendtek a viszontlátásnak jövő reggelén és mint minden szeretet a gyermeki szivben fogamzó is, vágyat érez a kedvelt lénynek örömet szerezni, Elza is részesíté ebben kegyeltjét; ajándékokat adott neki, apró képeket, csecsebecskéket, vagy megosztá véle cukorkáit és ő — ah hisz neki nem volt semmije — ő boldog volt, ha egy pereczet, vagy kiflit elfogadott tőle.

— Megvan-e még a labda, melyet tegnap adtam? — kérdi a lányka. — Itt van nézze! — mondá a pékinas elővéve köténye elejéből a reklamált tárgyat és még valamit vont elő onnan: egy pirosra sült zsemlet, mely talán az ő reggelije lett volna, de ő barátjának kedveskedik vele. — Jaj de szép zsemle, ebből kap az én „puszi” madaram is! — ujongott a lányka — Gyere csak — s készen fogva, vig kaczzalajl vonta be társát a szobába, hová az eddig soha nem lépett — nézd mily szép kis szelid madaram van nekem! Nesze neked is egy darab zsemle, téged is fog szeretni, ha enni kéri. — Jobbról-balról állt a két gyermek a kalithoz, a virgoncz madárka szárny-verdesve ugrált fényes kretreczében, az oda nyujtott zsemle darabok egyikéből másikából is csipegette. Két virág-

BENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSRE

a t. részvényeseket ezennel meghívja.

Tárgysorozat:

- 1) a felszámoló bizottsági jelentés és ezzel egybekapcsolt a volt Syndicatussal történt elszámolás
- 2) a felügyelő bizottság jelentése a számadások megvizsgálásáról
- 3) a mérleg helyben hagyása és a felmentvény megadása
- 4) a beadvány tárgyalása.

Mindazon részvényesek, kik ezen közgyűlésen részt venni kívánnak, részvényeiket az alapszabályok 82. 3. §-s értelmében 3 nappal a közgyűlés előtt az intézet kismester-utca 1106. sz. helyiségében letenni kötelesek; kivéve a vidéki részvényeseket, kik részvényeiket a közgyűlés napján legkésőbb 9 óráig is letethetik.

Kelt Debreczen, 1884. márczius 28-án

a felszámoló bizottság.
Számla.

Főkönyv lap.				Főkönyv lap.			
447. 454.	Leltár és ingatlanok	857	18	410.	Részvénytőke	60000	—
453. 576.	Folyó számla adósok	39723	13	416.	Tartaléktőke	2169	16
464. 468. 499. 529.	Hitelegyleti váltók	22836	96	583.	Könyvetétek	12640	46
537. 567. 575. 577.				583.	Viszleszámítás	17324	—
561.	Bankváltók	5063	26	550.	Folyó-számla tartozások	3286	33
463.	Előlegek	189	—		Különbözők	2837	29
529.	Kötvény kölcsönök	5741	17		Egyenleg	12058	61
460.	Függő követelések	2802	15				
	Kamathátrány és egyéb követelések	33002	73				
	Pénztár állapot	100	27				
		110315	85			110315	85

a felszámoló bizottság:

Debreczen, 1883. december 31-én.

a felügyelő bizottság:

Raics L., Szűcs, Végh.

Mayer Ferencz, Szöllősy János, Orosz Mihály.

Az 1882. évi november 12-én megtartott közgyűlés alkalmából egyhangulag elhatározatván az alaptörvények szerint való leszállítása, hogy a folyó számlán a Syndicatus terhelő 1000 db. részvény árát képviselő tartozás leirassék: mintán ezen határozat az illetékes hatóságoknak 11890/882. sz. a végzésével tudomásul vétetett s jóváhagyatott: ezuttal a fenebbi határozat a következő módon hajtott végre s az elkönyvelés, ehez képest fogantatott.

447. 454.	Leltár és ingatlanok	697	84	410.	Részvénytőke	30000	—
464. 468. 499. 527.	Folyó számla adósok és kamathátr.	33783	64	416.	Tartaléktőke	2169	16
537. 567. 575. 577.	Hitelegyleti váltók	22836	96	583.	Könyvetétek	12270	20
561.	Bankváltók	5059	98	550.	Viszleszámítás	14514	—
463.	Előlegek	189	—		Folyó számla tartozások	3593	33
591.	Kötvény kölcsönök	5736	17		Különbözők	2684	64
460.	Függő követelések	2802	15		Egyenleg	5920	99
	Pénztári állapot	46	58				
		71152	32			71152	32

Debreczen, 1884. február 29-én.

a felszámoló bizottság:

Raics L., Szűcs, Végh.

Fenti mérleg-számlákat a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, azokat egyezőnek találtuk.

Mayer Ferencz, Szöllősy János, Orosz Mihály,

felügyelő bizottsági tagok.

GYÓGYJELENTESEK

Magyarországból
az egyedüli valódi HOFF JANOS-féle malátakivonati egészségi sör, a maláta-egészségi chokoládé és mell-maláta-cukorkák felől, köhögés-, mell-betegség-, testi gyengeség-, vérszegénység-, gyomor-bajnál és minden betegségből való fellábbadásnál.

STATISZTIKA

A betegségek, melyekben a malátagyártmányok, Hoff János rendszere használtatnak, a következők: köhögés, légző szervek cauzá, tüdővész, altest bajok, hámoroid, elerőtlenedés, hagymáz, vérszegénység, emésztési nehézségek. — Használt gyártmányok: maláta-kivonati-egészségi-sör, maláta-chokoládé, koncentrált maláta-kivonat, mell-maláta-cukorkák. Valamennyi Hoff János rendszere szerint.

Alapítási év: 1847. — 59 kiténtetés. — Több mint egy millió köszönőirat. — A Hoff János-féle maláta-gyógytápszer eladása minden művelt államban, 27.000 elárúsító-helyen ezközöltetik, ebből esik Nyugat-Európára 12.000. Kelet-Európára 9000, Amerikára 4300; ezekhez igénybe vétetik Európában 1600, Amerikában 400 ujság. Fennáll Berlinben 1859. óta. Bécsben és Budapesten 1861. óta.

A valódi maláta-gyógytápszer-kezelést egyedüli feltalálója és készítőjének, Európa legtöbb fejdelmei csász. kir. udvari szallítója

Hoff János

cs. kir. udvari szállító urnak, kir. kereskedelmi tanácsosnak, — az aranykoronás érdemkereszt tulajdonosának, magas rendek lovagjának: Bécsben. Gyár: Grabenhof, Bräunerstrasse 2. Iroda és gyári raktár: Graben, Bräunerstrasse 8.

Rátörökodom az ön jeles malátakivonattal, mely rem. névre annyira gyógyhatású, ismét egy csekély mennyiséget rendelni és pedig 13 palack malátasort és egy kiló I-ső rendű csokoládét.
Villány, 1884. Január 11-én.

Sohuszer Jozefina.

Kérek 6 palack malátasort és 3 font I-ső rendű csokoládét részemre küldeni. Nagymérvű buskomorogban szenvedek. A csokoládéból mintegy 40 fontot fogyasztottam már el, mert engem igen jól táplál. Midőn 1881-ben személyesen látogattam meg az ön bécsei raktárát, már akkor is megdicséretet az ön készítményeit. És most 1884. január 5-én, gyógykezelő hírneve orvosom Dr. Ledesdorff tanár, udvari tanácsos az ön malátasort ajánlotta.
S a s d, (Magyarország) 1884. Január 11-én.

Dr. Kugler Lipót,

külföldi orvos és Baranyamegye tiszt. főorvos.

Tekintetes ur!
Sivlekedjék az ön jeles Hoff János-féle malátakivonati sörből részemre küldeni.
Felső-Szabolcs, 1884. Január 1-én. Bukov

Jean Ritter v. Bojan.

Kérem, szíveskedjék az ön Hoff János-féle mell-maláta-cukorkáiból minél előbb küldeni. E cukorkák igen jók találtam és eddig önjajuk követlen 500 db. hoztatni.
Lőcse, 1884. Január 9-án.

Kray Miksa.

Árak: Maláta-kivonati egészségi sör, 10 palack 7 frt 26 kr., 25 palack 14 frt 60 kr., 50 palack 30 frt, fél kiló maláta-cukorkák I. 2 frt 40 kr., egy negyed 1 frt 30 kr., egy nyolcad kiló 70 kr., II. fél kiló 1 frt 60 kr., negyed kiló 90 kr., egy nyolcad kiló 60 kr., III. fél kiló 1 frt, egy negyed kiló 80 kr., egy nyolcad kiló 55 kr. Maláta-cukorkák egy zacskó 60, 30 és 15 kr. Maláta-kivonat egy üveges 1 frt 12 kr.; kisebb 70 kr. Gyermek tápláló 1 frt. Egy egész malátasort 30 és 50 kr. Maláta-nővény-zsáppan 50, 60, 40 és 30 kr. — Nagyobb megrendéseknél árkedvezmény. A csomagolás a legelőnyben számítatik. Az első valódi nyalkaoldó Hoff János-féle asztali bismarckos szallitottak. Vételnél csak ilyenek kérendők. 11 palackon felelő Bu. Raktárak Debreczenben. Csanak József, Richl J. Z. Geréby F., Varga Lajos, Nyiregyháza. Korányi Imre gyógyszer. Nagy-Várud: Janky Antal, Nagy-Károly: Ujházy István, Kaufman Jakab N-Bánya: Ig, Orosz István. Szatmár: Jakó Mihály, Zilah: ósv. Weiss Sámuelné. Hajdu-Böszörmény: Lengyel László, valamint minden rendszeres gyógytárban.

Hirdetés.

Van szerencsénk a nagyjérdemi közönség tudomására juttatni, hogy a
FROHNER-féle

VENDÉGLŐI HELYSÉGET

átvettük s egész ujjonnan berendeztük. Kitérő jó ételek és italok. ról, valamint villás-reggeliről gondoskodva van. Kosztosok havi bérletre kedvező feltételek mellett felfogadtatnak. Becses pártfogást kérve

tisztelettel
Rosenberg és Fehner.

A MOHAI STEFANNIA

FORRAS
hazánk egyik legszénasavasabb
SAVANYUVIZE,

melyről Dr. Arokai Antal és Dr. Varga Zsigmond főorvosok bizonyítványa szerint elismertett, hogy kitérő szolgálatot tesz a légzési, emésztési és vize ő szervek hurutos bántalmainál, a gyermekek görvély és angol bajában, **vérszegénység** a gyomor idegrendszer bántalmában, talmain alapuló bajaiban. Borral vegyítve élénken pezsgő üdítő italul szolgál.

Friss töltésben mindenkor kapható.
Főraktár:

Száva Jánosnál

Budapest, IV. sarkantyus-utca 12. szám, és a többi fűszerkereskedésben.

BOSZNAVY J. czég

DEBRECZENBEN,
saját ház, Czepléd-utca.

Dusan felszerelt női divat, készmű és rövidáru raktárából ajánl
tetemes árleszállítás mellett,
nagy mennyiségű sima és koczkás

tavaszi női ruha-kelméket,

kreton, batist, satin, jacouetteket
és rendkívül olcsó áráért
napernyőket is.

Továbbá a legjobb minőségű fekete és színes ternók, színes és fekete selyem, satin mervelioux s ezekhez megfelelő, minden színben selyembárony, brocat, csipke és szalag dísz s ugyszintén kitérő csabai vállfűzők

nagy választékban találhatók.

Arverési hirdetés!

A néhai Marialaky Imréné hagyatékához leltározott ingóságok elárverelése a városi tekintetes árvaszéknél 1592/884 sz. végzésére elrendeltetvén, ezen árverés Koszorus Lajos városi közgyám, és alulírott magánygám közbejöttével a kisvárad-utcai 2119. számú háznál folyó 1884. évi május hó 12-én délután 3 órákor fog megkezdetni, és esetleg a következő napokon mindenkor délután 3 órákor folytatatni.

Takács Ferencz ügyvéd, mint gyám.

Bérbe adó ház.

Szent-Anna-utca 2374. sz. a. ház, mely tartalmaz hét szobát, hét pinczeszobát, öt kamarát, istálló, két kocsi-szint, két kamarát, kis kertet, burkolt udvart,

együttesen, vagy két családnak minden órán kiadó.
Értekezhetni Bárány-utca 2377. számú háznál.

Mária-celli GYOMOR-CSEPPEK,

jeles hatású gyógyszer a gyomor minden bántalmái ellen,

felülmúlhatatlan az étvágyhiány, gyomorgyengeség, rossz szaga lehellet, szelek, savanyu felbűgés, kólika, gyomorhurut, gyomorégés, húgykőképződés, túlságos nyálkázás, sárgaság, undor és hányás, főképp (ha az a gyomorból ered), gyomorgörcs, székrekedés, a gyomornak táplálékhiánya stb. és ital által, gúttörés, lép- és májbetegség, aranyeres bántalmak ellen.

Egy üvegcse ára használat utasítással együtt 35 kr.

Kapható Debreczenben Dr. Kotschnek E., Gölti N és Tamásy B. urak gyógyszeráránban, Barta Zoltán Kun-Szent-Márton, valamint az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb gyógyszeráránban és kereskedésben.

Központi szétküldési raktár nagyban és kicsinyben
Brady Karoly,
"órganyalhoz" címzett gyógyszeráránban Kremzierben, Morvaországban.

Külföldi árak:
Helyben és postán küldve
Egy üvegcse . . . 30 frt.—kr.
Fél üvegcse . . . 15 frt.—kr.
Negyed üvegcse . . . 7 frt.—kr.
Egyre szám 5 kr.

A lap az elmúlt évszázad óta minden külföldi postán, Vevőre és földrajzi, a szerkesztéshez kéremre küldendő.

Külföldi árak helyben
Tudós K. LAJOS és társai
OSÁTY KÁROLY könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvnyomdájában a postahivatali úton.

Egy becsületes

Fornszek Sándor, a szigetvári kerület csületben megöszült, hazafi bucsuszavai radandóbb hatással utóbbi időben szonokozó, nagyobb mértékű beszédek, számitással írott, de szívből eredő beszédek ember megcsuja a közpáti épen azért — egész tatunk:

Polgártársak! Személyeskedésből kijeremet — a keveses keserűvel, melyből bővöltam, a hogyan lehet govóra tér, testem nyosságra vágyik; e bennem az elhatározás nyilvánosság teretől, közöttetek majd csak polgár megosztom a mért és — ha a sors met is. Eltökélsem én többé képviselőnek hazáját igazán szeret harcoltam, küzdöttem örömmel ontottam vére Magyarország eszméjéé az, a mely a rabság megadta az erőt, hogy törjek, hogy kétségbe börtön ajtajának részemény sugara, erősítés iránt, melyet sem akk másban, csupán és szág szabadsá állami függget kard, mely egykoron ellen megvillant, régeje teszem szavamot, a magyar nemzet tan teszem nyugodt lélek tudat, hogy kötelesség mind a két fegyvert javáért, elidegeníthet badságot és függet Polgártársak! Fogadj c-uszavát szívesen; szom az, hogy szivete szepiötlenül bocsátom lobogót hű kezeitekbe az, hogy tisztán meg hazafiságotok elobogó zekre fogja bízni, a E lobogóra, Magyaróvul, tisztán és világo badság, egyenlőség és nélkül a független or az a világ, melynek lobogóra red van irv akuvás, nem a megh zes, nem a haszonsze más népek jogának, hanem egyedül az e ján való szilárd megá nak határozott követé uton, — ha lehet, ka vivása, biztosíthatja radását, jövőjét ömaga ra. Ugy éltm s ugy Magyarország csak idegen beavatkozástól egyenlőség és testvé állhat meg; ez volt ezert küzdöttem, fár rokatag, fáradt testes galomra tér, én ezt a örökül, tartásotk szive nyesítését ifjabb kar én mondom, hanem a hogy az a gyámság, a zet fölött idegen nem rol ma is, csak kettő gényedésre és az er osztrák hagyományos magyar nemzet meg volt, — hogy e nemzet talája meg eszközt.